

Patkó Károly (1895-1941)

San Vito, 1931

Tempera, fa 120 x 90 cm

Jelezve balra lent: Patkó 1931

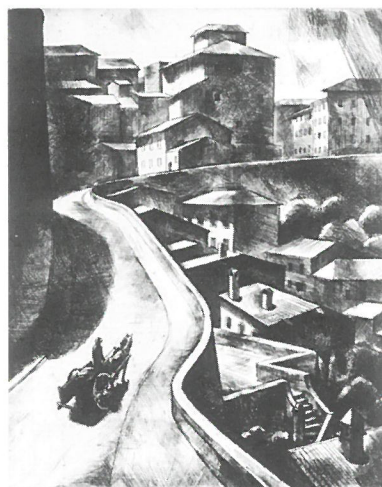
Kikiáltási ár: 6 000 000 Ft

Kiállítva:

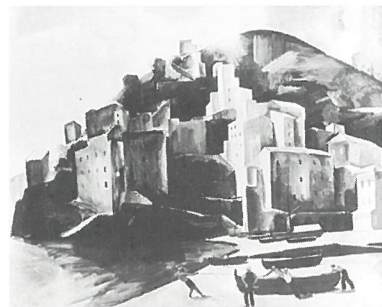
- Patkó Károly emlékkiállítás. Nemzeti Szalon, 1941. november 9-23., Katalógus szám: 24. (reprodukálva II. tábla)

Reprodukálva:

- Pogány Ö. Gábor (Pög): Patkó Károly emléke. Délibáb, 1941. november 29. 34. oldal
- P. Szücs Julianna: A római iskola. Budapest, 1987. 71. kép

Patkó Károly: Perugia 1930
részlet, papír, (Magyar Nemzeti Galéria)

Patkó Károly: Olasz város 1931
tempera, fa, (lappang)

A megkerült kép

1941 novemberében, a Nemzeti Szalonban rendezett emlékkiállításon szerepelt utoljára nyilvánosan Patkó Károly *San Vito* (1931) című reprezentatív temperafestménye. Sorsa azóta ismeretlen, talán már ekkor megvásárolták, de elképzelhető az is, hogy még sokáig a művész örököseinek, talán külföldön élő fivéreinek a birtokában volt. Bár elpusztult, esetleg lappangó alkotásként tartották nyilván, archív fotó nyomán reprodukálták - Aba-Novák Vilmos a közelmúltban előkerült *Subiaco* (1930) című alkotásának párdarabjaként - a római iskoláról írt monográfiában (P. Szücs 1987). Patkó egyik legjelentősebb, itáliai városképe csaknem hatvan esztendő s lappangás után, szinte sértetlenül bukkant fel újra a Mű-Terem Galéria kiállításán.

Itália igézetében

Patkó Aba-Novák ajánlására került Rómába, 1928-31 között Aba-Novák, Szőnyi István, Molnár-C. Pál, Medveczky Jenő és Kontuly Béla társaságában töltötte ösztöndíjas éveit a Palazzo Falconeriben. Pályatársaihoz hasonlóan nagy hatást gyakoroltak rá az antik kultúra emlékei és a trecento és quattrocento nagymestereinek művei. Meghatározó élményt jelentettek számára Giotto, Masaccio, Piero della Francesca monumentális freskóciklusai. Az ösztöndíjasok közül egyike volt azoknak akiket leginkább megérintett az olasz kultúra. A klasszikus hagyományok mellett nem kisebb jelentőségű megismerkedése a kortárs olasz művészet alkotásaival. Ezidőben készült aktábrázolásai, műteremjelenetei és csendéletei a Novocento klasszicizáló mesterei közül különösen Ubaldo Oppi és Felice Casorati festményeivel rokoníthatóak.

Új technika - új stílus

Róma új színlátást, technikát és formafelfogást hozott Patkó számára. A reneszánsz freskók világos színei, könnyedségük és levegősségük hatására cserélt technikát. *"Tulajdonképp csak Itáliában fedezte fel a színt és a fényt. - állapította meg Gerevich Tibor. Egész színlátása világosabb, derűsebb lett ott, s színeit éppoly szilárdan illesztette a képegségbe, mint formáit. Nagyvonalú stílusa önként vezette a temperához, amelyhez végig hű maradt, s amelyet ő honosított meg a Római Magyar Akadémián..."* (Gerevich, 1941. 9.). A kortárs kritikus szerint Olaszországban készült alkotásainak *"... egyik fő erőssége a kristályos, kiegyensúlyozott képfelepítés. Minden művén - így San Vito (1931) című festményén is - megfigyelhetjük hiba nélküli konstruálását, komponálását. (...) Színessége egyik jellegzetessége. Színei olyanok, mintha csiszolt üvegprizmán át vetütné a vásznára. Napfénye tündéri. A sugárzó fény, az árnyék és szín, ornamentális szerepet nyernek temperáin."* (Jajczay, 1941. 156.).

Utazások-San Vito

Az ösztöndíjas évek alatt Patkó Aba-Novákkal csaknem az egész félszigetet bejárta. Eljutott Umbria középkori eredetű, műemléki városaiba (Assisi, Perugia, Gubbio), a tenger mellék festői üdülővárosaiba és halászfalvaiba (Cefalu, Torre del Greco, Vietri sul Mare, Minori, Lerici) is. Utazásai során készített vázlatrajzai, akvarelljei nyomán festette temperaképeit, melyeket a mediterrán táj, a dombokra felkúszó hegyi városok és széles horizontú tengerparti részletek mellett *"... az olasz élet megannyi sajátossága, a hajócsok munkája, a téglagyár mozgalmassága, a bárkajavítás, az agyagszállítás, a bárkavontatás, a mosónők, az akrobaták dinamikus ritmusai ihlettek..."* (Lázár, 1932. 4.). A madártávlatból felvett, feszített térszemléletű veduták - melyeket a ropogós fény-árnyék rendszer és mozaikszerűen szőtt térszerkesztés jellemez - közül kiemelkedik *San Vito* (1931) című, monumentális felfogású temperafestménye. Patkó többször megfordult az Adriai tenger partján fekvő üdülőhelyen, 1929-től több képén (*San-Vito-i részlet*, *Téglagyár*, 1929, *Gyártelep*, *Mosónők*, 1930, *San Vito*, 1931) feltűnnek a kisváros festői részletei.

(-ts)

